

V E N D I M
Nr.13, datë 18.5.2006

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datë 20.02.2006, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen me nr.15 Akti që i përket:

KËRKUES: XHEMAL KODRA, përfaqësuar nga avokat Arqile Nini, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: TRASHËGIMTARËT E ISLAM AGËS

1. ZENEL AGA, përfaqësuar nga avokat Gjergj Papuli, me prokurë.

2. HANE, KASEM, FATIME, DRITA, LUMTURI, METJE, SILVANA, SHANE E NADIRE AGA, në mungesë.

3. KOMISIONI I KTHIMIT DHE KOMPENSIMIT TË PRONAVE, në mungesë

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetues i vendimeve nr.4357, datë 05.11.2002 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, nr.600, datë 13.05.2003 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.974, datë 07.05.2004 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesi pretendon se gjykatat i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor, duke arsyetuar në këto drejtime kryesore:

Së pari, çështja nuk është shqyrtuar nga një gjykatë kompetente dhe e parashikuar me ligj, por është gjykuar me gjyqtar të vetëm dhe jo me një trup gjykues. Gjykata nuk ka caktuar ekspert për të përcaktuar vlerën e padisë, ndërkohë që kërkuesi e ka bazuar pretendimin e tij në një akt ekspertimi privat, sipas të cilit vlera e objektit të padisë kalon shumë 10 milionë lekë.

Së dyti, gjykata e shkallës së parë nuk ka krijuar drejt ndërgjyqësinë, sepse nuk ka bërë zëvendësimin procedural të palës së paditur që ka vdekur me trashëgimtarët ligjor sipas dëshmisë së trashëgimisë, por sipas certifikatës së lindjes.

Së treti, gjykata e apelit megjithëse, sipas kërkuesit, ka riçelur hetimin gjyqësor për të thirrur në proces pronaren e objekteve mbi truall, me cilësinë e palës së paditur, ajo nuk e ka plotësuar këtë detyrim ligjor.

Së katërti, Gjykata e Lartë nuk e ka kaluar çështjen në seancë, ndërkohë që problemi ligjor ndërmjet të tjerave ka qenë kolizioni ndërmjet ligjit “Për token” dhe ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronave”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sokol Sadushi, përfaqësuesit e kërkuesit, të subjektit të interesuar dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr.4357, datë 05.11.2002, në çështjen me

objekt “Anulim të vendimit të komisionit të kthimit dhe kompensimit të pronave” dhe objekt kundërpadie “lirim e dorëzim sendi”, ka rrëzuar padinë e kërkuarit dhe ka pranuar kundërpadinë për të liru e dorëzuar sipërfaqen e truallit prej 4000 m².

Gjykata e Apelit Tiranë ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së rrethit gjyqësor dhe Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit.

Të gjitha pretendimet e parashtruara nga kërkuari, Gjykata Kushtetuese i analizon në drejtim të ndikimit të drejtpërdrejtë që ato mund të kenë sjellë në cenimin ose jo të të drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

Gjykata Kushtetuese çmon se pretendimi i kërkuarit për tejkalim të kufirit ligjor të vlerës së padisë, parashikuar nga neni 35 i Kodit të Procedurës Civile, arsye kjo që detyronte gjykatën të shqyrtonte çështjen me një trup gjykues prej tre gjyqtarësh, nuk është i drejtë nga pikëpamja kushtetuese.

Çështjen në shqyrtim, gjykata e rrethit gjyqësor e ka gjykuar me një gjyqtar të vetëm. Kodi i Procedurës Civile ka parashikuar si një kusht thelbësor për përbërjen e rregullt të trupit gjykues, vlerën në lekë të aktit administrativ që kundërshtohet. Përcaktimi i vlerës së padisë, në rastet e kundërshtimit të paligjshmërisë së akteve administrative, përbën njëkohësisht një element esencial për të konkluduar mbi gjykatën kompetente. Gjykata Kushtetuese çmon se mosrespektimi nga ana e gjyqtarit të vetëm, në momentin e paraqitjes së padisë, të këtij rregulli procedural që kërkon zhvillimi normal i një procesi gjykimi, mund të sjellë cenimin e elementit thelbësor kushtetues që lidhet me gjykatën kompetente.

Por nga dosja gjyqësore rezulton se gjykata e rrethit gjyqësor dhe në veçanti gjykata e apelit e kanë shqyrtuar këtë pretendim të kërkuarit dhe ia kanë refuzuar si të pabazuar. Kështu, nga procesverbali i seancës gjyqësore të zhvilluar në gjykatën e rrethit gjyqësor rezulton se ekspertët i janë përgjigjur pyetjes së gjykatës për çmimin e truallit, objekt gjykimi, duke përcaktuar vlerën e objektit të padisë nën kufirin që parashikon ligji. Këtë pretendim të kërkuarit e ka analizuar gjykata e apelit në vendimin e saj, duke evidentuar se nuk e kalon kufirin ligjor, pasi gjykata e rrethit gjyqësor e ka llogaritur vlerën e objektit të padisë, e cila arrin shumë më 6 milionë lekë, me ekspertë.

Në rastin konkret, përcaktimi saktësisht i vlerës së padisë, në raport me kufirin ligjor prej 10 milionë lekë, që parashikon neni 35 i Kodit të Procedurës Civile, është një çështje të provuari që ka dalë gjatë gjykimit në fakt të çështjes dhe, si i tillë, nuk mund të rivlerësohet ndryshe nga Gjykata Kushtetuese.

Në këto kushte, bërja e një analize apo vlerësimi të ri nga ana e Gjykatës Kushtetuese të një prove të administruar në dosjen gjyqësore, që në rastin konkret lidhet me përgjigjen e ekspertëve në seancë gjyqësore mbi vlerën e objektit të padisë, do ta deformonte procesin kushtetues dhe do ta shndërronte atë në një proces gjykimi të zakonshëm. Mbi këtë analizë, Gjykata Kushtetuese çmon se kërkuari nuk provon se procesi gjyqësor ka qenë i parregullt nga pikëpamja kushtetuese.

Pretendimi tjetër i kërkuarit për parregullsinë e procesit gjyqësor, për shkak të mosthirrjes në gjykim të trashëgimtarëve ligjorë sipas dëshmisë së trashëgimisë apo të personave të tjerë të paditur, nuk është i drejtë. Gjykata Kushtetuese vlerëson se ky pretendim duhet analizuar në aspektin e lidhjes së drejtpërdrejtë që ka ekzistenca e shkeljes ligjore me vetë kërkuarin, si dhe të ndikimit që kjo shkelje mund të ketë sjellë mbi ecurinë e procesit gjyqësor. Ky pretendim nuk lidhet me elementet thelbësore që kërkon e drejta për një proces të rregullt ligjor.

Kuptimi i kësaj të drejte është analizuar gjerësisht në shumë vendime të Gjykatës Kushtetuese, si dhe të jurisprndencës së Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut. Moskrijimi i drejtë i ndërgjyqësisë që lidhet me parimin e kontradiktoritetit në gjykim, si dhe i barazisë së armëve, është konsideruar nga jurisprudenca shkelje e standardeve, kur ankuesit i është cenuar drejtpërdrejt e drejta për një proces të rregullt ligjor që parashikon Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe Konventa Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Mosprania në gjykim e personave që, sipas kërkuarit, duhej të thirrreshin si të paditur, si dhe zhvillimi i gjykimit në mungesë të tyre, nuk përbëjnë një pretendim kushtetues në kuptim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, për arsye se ai i ka pasur të gjitha mundësitë të ushtrojë të drejtat e tij në këtë gjykim.

Edhe pretendimi tjetër i kërkuarit që lidhet me parregullsinë e procesit gjyqësor në Gjykatën e Lartë për shkak të mosshqyrtimit të çështjes në seancë gjyqësore, por në dhomën e këshillimit, nuk argumentohet në dimensionin kushtetues që kërkon e drejta për një proces të rregullt ligjor.

Në këto kushte, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se kërkesa e paraqitur nga kërkuesi është e pabazuar, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë, dhe për rrjedhojë duhet rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131, shkronja “f”, 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe në nenet 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Jam kundër qëndrimit të shumicës që ka vendosur për rrëzimin e kërkesës së kërkuesit.

Kërkuesi Xhemal Kodra ka kërkuar shfuqizimin si antikushtetues të vendimeve nr.4357, datë 05.11.2002 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, nr.600, datë 13.05.2003 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.974, datë 07.05.2004 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

Ai ka pretenduar se gjykatat i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor, sepse çështja është gjykuar nga një gjykatë jo kompetente, nga një gjyqtar në vend që të gjykohej nga një gjykatë e përbërë nga tre gjyqtarë; se nuk është formuar drejt ndërgjyqësia e se nga Gjykata e Lartë nuk janë vlerësuar si duhet problemet e rëndësishme ligjore të parashikuara në rekursin e paraqitur prej tij.

Gjatë shqyrtimit të çështjes është konstatuar se kërkuesit, që në fillim të hetimit gjyqësor, ka paraqitur pretendimin se kërkesa e tij duhej të gjykohej nga një gjykatë e përbërë nga tre gjyqtarë, sepse sipas tij, objekti i padisë është mbi 10 milionë lekë. Veç kësaj, kërkuesi, në mbështetje të pretendimeve të tij, i ka paraqitur gjykatës një akt ekspertimi të kryer në mënyrë private, me të cilin vërtetonte se vlera e padisë ishte 37 milionë lekë.

Në kundërshtim me sa është pretenduar nga kërkuesi, gjykata nuk ka pranuar për të bërë ekspertizë për këtë problem, i cili duhej zgjidhur në fillim të shqyrtimit të gjykimit. Gjykata ka urdhëruar kryerjen e ekspertimit në përfundim të gjykimit të çështjes, por dhe atëherë nuk i ka pyetur ekspertët për vlerën e objektit që ishte kontestuar që në fillim të gjykimit. Për këtë pretendim me rëndësi për çështjen në gjykim, krejt rastësisht gjykata në seancë ka pyetur ekspertët në lidhje dhe me vlerën e objektit dhe ata janë shprehur se vlera ishte nën 10 milion lekë.

Duke vepruar në këtë mënyrë, gjykata e rrethit gjyqësor ka vepruar në kundërshtim me përmbajtjen e dispozitave të Kodit të Procedurës Civile në lidhje me gjykatën kompetente sepse:

Sipas nenit 65 të këtij Kodi, vlera e padisë llogaritet në momentin e paraqitjes së saj në gjykatë; ndërsa sipas nenit 69 të tij, kur kërkohet një pronë e paluajtshme, vlera e padisë përcaktohet nga vlera në treg e pronës që kërkohet.

Ndryshe nga sa parashikojnë këto dispozita, gjykata jo vetëm që nuk ka zgjidhur këtë problem në fillim, por nuk ka pranuar as të verifikojë pretendimin e parashtruar nga kërkuesi gjatë gjykimit. Në këtë mënyrë ajo ka vepruar në kundërshtim edhe me përmbajtjen e nenit 59 të Kodit të Procedurës Civile, sipas të cilit gjykata në çdo fazë të gjykimit, qoftë dhe kryesisht, merr në shqyrtim juridiksionin apo kompetencën e saj, si dhe të nenit 61 të tij, që përcakton se gjykata, kur konstaton që nuk është kompetente për gjykimin e çështjes, kryesisht ose me kërkesën e palëve, vendos moskompetencën e saj dhe i dërgon aktet në gjykatën kompetente.

Sipas këtyre dispozitave, për saktësimin e vlerës së padisë e për përcaktimin e gjykatës kompetente, kanë detyrimet e tyre veçmas si pala që paraqet kërkesëpadinë, ashtu dhe gjykata së cilës i paraqitet kërkesëpadia. Sipas mendimit tim, këtë detyrim duhet ta përmbushë pala që paraqet

kërkesën, por nëse ajo nuk e realizon atë si duhet, gjykata duhet të luaj rol aktiv për të përcaktuar vlerën e padisë, pasi me të është i lidhur ngushtë problemi i gjykatës kompetente. Pra, gjykata nuk duhet të jetë indiferente e ta lidhë këtë problem të rëndësishëm vetëm me disponibilitetin e kërkuarit apo dhe të palëve.

Për këto arsye, mendoj se gjykata e rrethit gjyqësor ka vepruar në kundërshtim me kërkesat e Kodit të Procedurës Civile për këtë problem dhe gjykata e apelit, pa shkaqe të përligjura, është pajtuar me këtë qëndrim; ndërsa Gjykata e Lartë, këtë pretendim të rëndësishëm me karakter ligjor nuk e ka vlerësuar si shkak për ta kaluar çështjen për gjykim. Në këto rrethana, kërkesa duhet pranuar.

ANËTAR

F. Abdiu